

SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Journal of Social Sciences and Humanities Researches

SOBBİAD, 26/56 (Haziran/June 2025), 114-123.

Roger Garaudy, İsrail Sorunu: Siyasi Siyonizm, çev. Cemal Aydın (İstanbul: Timaş Yayınları, 2023), 207 s.

*Roger Garaudy, The Case of Israel: A Study of Political Zionism, translation. Cemal Aydın
(Istanbul: Timas Press, 2023), 207 pp.*

Fatma Nur YÜNCÜ

Sorumlu Yazar | Corresponding Author

Lisans | Undergraduate Student

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi

Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Theology

Muğla, Türkiye

fatmanuryuncu34@gmail.com | 0009-0005-9817-1055

Makale Bilgileri | Article Information

Makale Türü: Kitap İncelemesi

Geliş Tarihi | Received: 24.05.2025

Yayın Tarihi | Published: 30.06.2025

İntihal: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Katkı Oranı | Cont. Rate: F.N.Y. %100

Etik Beyanı: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde etik ilkelere uyulmuştur.

Çıkar Çatışması: Yazar(lar) çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansman: Herhangi bir fon, hibe veya başka bir destek alınmamıştır.

Article Type: Book Review

Kabul Tarihi | Accepted: 13.06.2025

Yayın Sezonu | Season: Haziran / June

Plagiarism: The paper has been reviewed by at least two referees and scanned via software.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Lisans | Copyright: CC BY-NC 4.0

Ethical Statement: Ethical principles were followed during the preparation of this study.

Declaration of Interests: The author(s) have no conflicts of interest to declare.

Funding: No funds, grants, or other support was received.

Atf | Citation: Yüncü, F. (2025). Roger Garaudy, İsrail Sorunu: Siyasi Siyonizm, çev. Cemal Aydın (İstanbul: Timaş Yayınları, 2023), 207 s. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 26(56), 114-123.

Roger Garaudy'nin "İsrail Sorunu: Siyasi Siyonizm" adlı eseri, modern İsrail'in kuruluş süreci ve bu sürecin arkasındaki siyasi ve ideolojik dinamikleri ele alan kapsamlı bir çalışmadır. Cemal Aydın'ın çevirisiyle Timaş Yayınları'ndan Türkçemize kazandırılan bu eserde Garaudy, Siyonizm'i tarihsel ve politik boyutlarıyla inceleyerek bu ideolojinin nasıl şekillendiğini, uluslararası arenada nasıl bir etki yarattığını ve İsrail-Filistin meselesindeki rolünü derinlemesine değerlendirmektedir. Eserde, 19. yüzyıldan itibaren gelişen Siyonist hareketin tarihsel bağlamı açıklanarak bu ideolojinin Avrupa'daki sosyal, siyasi ve dinî unsurlarla nasıl etkileşim içinde olduğu tahlil edilmektedir. Garaudy ayrıca, modern döneme geldiğinde Siyonizm'in küresel siyasette kazandığı güce dikkat çekmekte ve özellikle Filistin topraklarında suni gündemlerle yaratılan sorunların temel nedenlerini ortaya koymaktadır. Bu noktada yazar, bir taraftan Filistinlilerin yaşadığı hak kayıplarına dikkat çekerken diğer taraftan uluslararası toplumun bu mesele karşısındaki sorumluluğuna vurgu yapmaktadır. Kitapta yer alan tartışmalar, hem Batı dünyasının İsrail'e verdiği desteği hem de bunun Ortadoğu üzerindeki etkilerini çarpıcı bir şekilde gözler önüne sermektedir.

Filistin'de bir asırdan fazla süredir devam eden işgalin, zamanla bir soykırım boyutuna ulaştığı açıkça gözlemlenmektedir. İsrail, yapılan tüm anlaşma, ateşkes ve uzlaşma çabalarını sürekli olarak boşa düşüren bir politika izlemekte ve Filistin toprakları üzerinde yürüttüğü sistematik soykırımı devam ettirmektedir. Nazi soykırımına maruz kalmış bir topluluğun, böylesine kapsamlı bir zulmü uygulaması, Siyonist ideolojinin içine düştüğü büyük çelişkiyi gözler önüne sermektedir. İsrail, tüm dünyanın gözü önünde savunmasız ve masum insanları hedef alarak savaş suçları işlemektedir. Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin yetki kapsamına giren suçlar insanlığın güvenliğini, huzurunu, refahını ve barışını ağır şekilde tehdit eden suçlar olup bunların tamamı İsrail tarafından işlenmektedir. Bu suçlar arasında soykırım, insanlığa karşı suçlar, savaş suçları ve saldırı suçları yer almaktadır. Bu doğrultuda İsrail, barış yerine terörü tercih etmekte, yargılanmayı hak etmektedir. (Arı 2023: 23-25).

Tarih boyunca iktidarların dinî metinleri ve kutsal kavramları tahrif ve istismar ederek çıkarlarına uygun bir ideoloji ürettikleri bilinmektedir. Siyonizm'in özellikle devlet kurma ve tüm dünya Yahudilerini bir araya toplama projelerinin bir ürünü olarak Filistin toprakları üzerinde hak iddia ettikleri görülmektedir. Bu süreçte söz konusu işgal ve kısımları meşrulaştırmak amacıyla İsrail'in mitlere yoğun şekilde başvurduğu anlaşılmaktadır (Toprak 2023: 161). 19. yüzyılın sonlarında Filistin topraklarının siyonist bir devletin yurdu olarak gösterilmesi; İsrail'in milliyetçilik, sömürgecilik ve ulus devlet gibi birtakım kavramlar üzerinden kendi ideolojisine elverişli mitler üretmesine yol açmıştır (Toprak 2023: 175). İsrailoğullarının maruz kaldığı şiddet, onların yaşantılarını ve Tanrı algılarını büyük ölçüde değiştirmiştir. Yahudiler, modern dönemde gerçekleştirdikleri şiddet eylemlerini haklı göstermek adına Tanah'taki şiddet içeren metinleri dinî bir kılıf olarak kullanmışlardır (Uygun 2025: 146). Bunun yanı sıra İsrail, kutsal metinlerinde yer alan "seçkin millet" ve "seçkin ırk" söylemleri üzerinden de kendilerine ilahi bir üstünlük atfetmişlerdir. Bu

durum İsrail'in hak sahibi olmadığı topraklar üzerinde bir işgal hareketi başlatmasına neden olmuştur. İsrail, buna direnen Müslüman halka zulmederek onları tehciye zorlamıştır. Yıllar boyunca İsrail'in uyguladığı bu politika, sistematik bir kötülük anlayışından beslenerek, Gazze'deki sivil ve masum Müslümanlara karşı soykırım noktasına kadar varmıştır. İsrail, tüm bu eylemleri gerçekleştirirken suni bir güvenlik gerekçesi üretmiş ve bu kapsamlı ve sistemli kötülüğün dünya kamuoyu nezdinde sıradanlaşmasını sağlamıştır (Gürsu 2024: 130-131).

Öte yandan İsrail suç siyasetini meşru göstermek adına Holokostu araçsallaştırmaktan da çekinmemiştir. Siyonistler, 1948'den bu yana Filistin'de işgal ederek ele geçirdikleri topraklar üzerindeki varlıklarını haklı çıkarmak için her türlü yönetime başvurmuştur. Tarih, işgal, vahşet ve soykırım karşısında Filistin halkının onurlu direnişini ve var olma mücadelesini, sessiz ama onurlu bir direnişin tanıklığı olarak yazmaktadır. Konuyu çeşitli yönleriyle ele alan çok sayıda çalışma yapılmış olmakla birlikte (Akkaya ve Gürsu 2024: 98-102), bu meseleyi siyasi, dinî, kültürel, etnik vb. açılardan ele alan çalışmalara her geçen gün daha fazla ihtiyaç bulunmaktadır. Zira İsrail-Filistin meselesi, 20. yüzyılın başından itibaren meydana gelen olaylar ve ortaya çıkan birtakım yeni gelişmeler sonucunda siyasi, hukuki, sosyal ve ekonomik vb. açılardan giderek daha karmaşık duruma evrilmiştir. Bu mesele, yalnızca siyasi bir tartışma çerçevesinde değerlendirilemeyecek kadar girift bir meseledir. Aynı zamanda sosyal ve psikolojik boyutlarıyla da ciddi bir yaklaşıma ihtiyaç duyan çok yönlü bir sorun olarak karşımızda durmakta ve acil çözüm gerektirmektedir (Arı 2024: 644 vd.).

Roger Garaudy, Filistin meselesini derinlemesine incelemiş ve bu konuyu büyük bir hassasiyetle ele almış bir düşünürdür. Garaudy, Siyonistlerin Filistin'de gerçekleştirilen insanlık dışı eylemlerine sert bir eleştiri getirmekte ve masum insanların yaşamlarına saygı gösterilmediğini vurgulamaktadır. Ona göre, İsrail'in Filistin topraklarında bulunması, tarihsel, dinî, hukuki veya ahlâkî hiçbir temele dayanmamaktadır. Garaudy, İsrail'in Filistin üzerindeki hak iddiasının fanatik bir tutumdan kaynaklandığını dile getirmektedir. Filistin sorunu, yalnızca bir bölgenin ya da bir halkın meselesi olmaktan ziyade, küresel düzeyde tüm bireylerin vicdanlarını sarsan derin bir yara ve acı kaynağıdır (Çetin 2024: 138-139). Bu bağlamda Roger Garaudy'nin *İsrail Sorunu: Siyasi Siyonizm* adlı eseri, modern İsrail'in kuruluş süreci ve bu sürecin arkasındaki siyasi ve ideolojik dinamikleri ele alan kapsamlı bir çalışmadır. Cemal Aydın'ın çevirisiyle Timaş Yayınları'ndan Türkçemize kazandırılan bu eserde Garaudy, Siyonizm'i tarihsel ve politik boyutlarıyla inceleyerek bu ideolojinin nasıl şekillendiğini, uluslararası arenada nasıl bir etki yarattığını ve İsrail-Filistin meselesindeki rolünü derinlemesine değerlendirmektedir. Eserde, 19. yüzyıldan itibaren gelişen Siyonist hareketin tarihsel bağlamı açıklanarak bu ideolojinin Avrupa'daki sosyal, siyasi ve dinî unsurlarla nasıl etkileşim içinde olduğu tahlil edilmektedir. Garaudy ayrıca, modern döneme gelindiğinde Siyonizm'in küresel siyasette kazandığı güce dikkat çekmekte ve özellikle Filistin topraklarında suni gündemlerle yaratılan sorunların temel nedenlerini ortaya koymaktadır (Garaudy 2023: 38). Bu noktada yazar, bir taraftan Filistinlilerin yaşadığı hak kayıplarına dikkat çekerken diğer taraftan uluslararası toplumun bu mesele karşısındaki sorumluluğuna

vurgu yapmaktadır. Kitapta yer alan tartışmalar, hem Batı dünyasının İsrail'e verdiği desteği hem de bunun Ortadoğu üzerindeki etkilerini çarpıcı bir şekilde gözler önüne sermektedir. Garaudy, siyasi Siyonizm'i sadece belirli bir ulusal kimlik mücadelesi olarak değil, aynı zamanda küresel dengeleri etkileyen bir proje olarak da değerlendirmektedir (Garaudy 2023: 113 vd.). Yazar, İsrail'in devlet politikasını ve bunun bölgedeki çatışmaları daha da derinleştiren etkisini eleştirirken, Filistin meselesinin çözümüne dair önerilerle düşünsel bir zemin oluşturmaktadır. Bu eser, İsrail-Filistin çatışması ve Siyonizm konularında kapsamlı bilgi sunarken okuyucuyu sorunun köklerini anlamaya davet eden önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır. Roger Garaudy'nin analitik yaklaşımı ve eleştirel dili sayesinde kitabı okuyanlar tarihsel süreçleri derinlemesine kavrayabilme imkânı bulmaktadır.

Roger Garaudy, 20. yüzyılın önemli düşünürlerinden biridir ve çok yönlü entelektüel kimliğiyle tanınmaktadır. 17 Temmuz 1913'te Marsilya'da doğdu. Fransız filozof ve yazar Gaston Bachelard'ın (1884-1962) yanında tez hazırlayarak Sorbonne Üniversitesi'yle Moskova Bilimler Akademisi'nden felsefe alanında doktor unvanı almış, sonrasında felsefe ve estetik profesörü olmuştur. Almanca, İngilizce, Rusça ve Arapça öğrenmiştir. Milletvekili, meclis başkan yardımcısı ve senatör olarak on altı yıl Fransız Parlamentosu'nda görev yapmıştır. 2 Temmuz 1982'de Cenevre'de Müslüman olduğunu açıklamıştır. Kitapları, konferansları ve bildirileriyle bütün dünyaca tanınan bir figürdür. Üniversiteden emekli olduktan sonra telif çalışmalarına hız vererek her biri dünya çapında ses getiren kitap ve makaleler yazmış, binlerce konferans vermiştir. Bütün ömrünü insanlığın huzur, mutluluk ve barış içinde yaşaması için ne yapılması gerektiği konusunda fikirler üreterek geçirmiştir. Garaudy, Filistin davasına sahip çıkması ve İsrail zulmünü dile getirmesi nedeniyle Batılı basın ve yayın organları tarafından dışlanmıştır. Bu tutumundan ötürü İsrail siyasetinin kuruluş masallarını konu aldığı *Les Mythes Fondateurs de la Politique Israélienne* adlı kitabı yüzünden para cezasına çarptırılmıştır. Bu eser, Siyonist zihniyete müzahir çevrelerin etkisiyle başta Fransa olmak üzere tüm Avrupa ve ABD'de yasaklanmıştır. Önemli bir kısmı gerçek anlamda şaheser olan ve kırtan fazla dile tercüme edilen kitaplarıyla bütün dünyada okunan ve ilham alınan büyük mütefekkir Garaudy 13 Haziran 2012'de Paris'te vefat etmiştir (Aydın 2020: 2/463-466).

Felsefe, siyaset ve din alanlarında derinlemesine çalışmalar yapan Garaudy, fikirlerinde zamanla ciddi dönüşümler yaşamış bir düşünce adamıdır. İlk dönemlerinde Marksist ideolojiye büyük önem atfederken ilerleyen yıllarda eleştirel bir yaklaşım geliştirmiş ve dine yönelmiştir. Hayat serüveni boyunca gerek akademik çalışmalarıyla gerekse siyasi faaliyetleriyle dikkat çeken Garaudy, özellikle felsefe profesörlüğü yaptığı dönemde çok sayıda eser ortaya koymuştur. Ancak, bu süreçte Marx'ın düşüncelerine yönelik eleştiriler getirmesi ve daha kapsayıcı bir perspektif arayışı, onu farklı disiplinlere yönlendirmiştir. En dikkat çeken dönüşümü, İslam'ı seçmesiyle olmuştur. 1982 yılında Müslüman olan Garaudy, bu kararını entelektüel bir sorgulama sürecinin doğal bir sonucu olarak nitelendirmiştir. Özellikle İslam medeniyetine ve evrensel değerlere dair yazdığı eserlerinde, medeniyetler arası diyalog ve kültürler arası köprüler kurma çabası ön plana çıkar. Roger Garaudy'nin

eserleri ve fikirleri, sadece felsefî veya dinî değil, aynı zamanda etik ve toplumsal meselelerin de derinlemesine analizlerini içerir. (Aydın 2020: 2/466-467). Bu bağlamda eserleri, dünya görüşüne farklı bir çerçeveden bakmak isteyen akademik çevreler ve araştırmacılar için kıymetlidir.

Kitabın arka yüzünde yer alan tanıtım yazısı, bugün içinde yaşadığımız modern dünyanın duyarsızlığına ayna tutarcasına son derece çarpıcı bir gerçeği gözler önüne sermektedir:

“Bu kitabı Paris’te 1983 yılında çıkaran yayınevi, İsrail’in Fransa’daki Siyonist lobisi tarafından iflas ettirildi. O günden bugüne kadar da hiçbir yayınevi bu eseri tekrar basmaya cesaret edemedi. Garaudy, bu eserinden on üç yıl sonra “İsrail, Mitler ve Terör” kitabını yazdı, fakat kimse yayınlamaya cesaret edemediği için, kendi adına bastırıldı, haksız yere cezaya çarptırıldı, kitabın satışı ABD ve Avrupa’da yasaklandı. Bu eser, asla Yahudilere hakaret etmeyen, sadece siyasî Siyonistlerin gizli ve açık bütün emellerini gözler önüne seren, reddedilmez belgelere ve inkârı mümkün olmayan bilgilere dayalı bir dosyadır. Bu kitap, daha 1980’li yılların başında, Irak ve Suriye’nin bölünüp parçalanacağını kesin bir dille haber veriyordu. Yakınlarda Ortadoğu’da gerçekleşecek daha başka bölünmelere de dikkat çekiyordu.”

Roger Garaudy’nin düşünsel birikimi etrafında şekillenen eser, okuyucuları, Siyonizm ve Yahudilik arasındaki ilişkiyi sorgulayan, aynı zamanda modern siyasi ve dinî yapılanmaları detaylı biçimde ele alan bir yolculuğa davet etmektedir. Garaudy’nin kişisel tecrübelerinden yola çıkılarak kaleme alınan kitap hem içerik hem de yazarın yaşadığı zorluklarla adeta bir mücadele metni niteliği taşımaktadır. Siyonizm’i farklı bir perspektiften ele aldığı bu eseri nedeniyle Garaudy, ciddi tehditlerle karşılaşmış; adli soruşturmalarla uğraşmak zorunda kalmış ve ölüm tehditleri almıştır. Ancak bu süreçler dahi, onun entelektüel çalışmalarını sürdürme kararlılığını kırmamış, aksine fikirlerini daha da görünür kılmasına olanak vermiştir. Kitap, Siyonizm olgusunu daha derinlemesine incelemek adına üç temel başlık etrafında şekillenir: i) Dinî Siyonizm ve Siyasi Siyonizm, ii) Siyonizm ve Yahudilik, iii) Tevrat’ın İsrail’i ile Siyonist İsrail Devleti. Bu üç boyut, okuyucuya teorik bir çerçeve sunarken aynı zamanda Siyonizm’in tarihsel ve ideolojik alt yapısını da detaylandırmaktadır (Garaudy 2023: 11 vd.).

Garaudy’nin analizinde, özellikle dinî ve siyasi Siyonizm kavramlarının ayrımı önem arz etmektedir. Zira yazar, siyasi Siyonizm’in, ideolojik ve politik hedefler doğrultusunda dini araçsallaştırdığını savunmaktadır (Garaudy 2023, 41-48). Bu çerçevede, dünyadaki tüm Yahudileri Filistin’de bir araya getirmek suretiyle bir Yahudi devleti kurmayı hedefleyen siyasî siyonizmin kurucusu Theodor Herzl’in (1860-1904) motivasyon ve tutumları, yazarın eleştirilerinin tam merkezinde yer almaktadır. Yazara göre Herzl’in asıl kaygısı din değil siyasettir. Herzl’in agnostik düşünce yapısı ve Yahudiliği siyasi bir araç olarak kullanma stratejisi kitabın önemli vurgularından biri olarak dikkati çekmektedir. Garaudy’nin yaklaşımı, yalnızca tarihsel bir inceleme sunmakla kalmaz; aynı zamanda bugünkü İsrail-Filistin sorununun kökenlerine ışık tutmaktadır. Yazar, Siyonizm’in kutsal metinleri suistimal ederek, savaş ve soykırımı meşrulaştırmasından duyduğu rahatsızlığı dile getirmektedir. Bu bağlamda, eserin bir diğer önemli yönü de güncel politikaya yaptığı göndermelerdir. İsrail’in bütçesinin çoğunluğunu askerî harcamalara ayırması, yazar tarafından saldırgan politikaların hazırlayıcısı olarak görülmektedir (Garaudy 2023:

49-50). Garaudy, bu stratejinin Filistin halkının özgürlük ve yaşam hakkını ellerinden aldığını savunur. Özellikle de dinî ve ahlâkî argümanlarla bu durumu meşrulaştıran yaklaşımları sert bir şekilde eleştirmektedir (Çetin 2024: 134-136).

Kitabın en dikkat çekici noktalardan biri de Garaudy'nin Yahudilik ve Siyonizm arasındaki ayrımı açıkça ortaya koymasıdır. Yazar, Yahudiliğin manevi değerlerinden uzaklaşan bazı grupların, ideolojik hedefler doğrultusunda şiddet politikalarını normalleştirdiğini belirtmektedir. Bu tür politikaların tarihî bağlamda başka halkları mağdur ederek ilerlemesi, yazar tarafından insanlık trajedisi olarak değerlendirilmiştir. Buna örnek olarak Filistin halkının tarih boyunca maruz kaldığı zulümler detaylandırılmış ve bunlar II. Dünya Savaşı sırasında Yahudi halkının yaşadığı acılarla mukayese edilmiştir. Ancak Garaudy'ye göre, tarihsel deneyimlerin böyle bir döngüye dönüşmesi büyük bir çelişki yaratmaktadır. Kitap ayrıca Hindistan Bağımsızlık Hareketi'nin siyasi lideri Mahatma Gandhi (1869-1948) ile iki uluslu bir İsrail-Filistin devletini savunan Yahudi filozof Martin Buber (1878-1965) gibi isimlerin tarihsel perspektiflerini de tartışarak okuyucuya önemli düşünsel meydan okumalar sunmaktadır (Garaudy 2023: 26). Gandhi, Buber'e Filistin'in Araplara ait olduğunu ve onlara farklı bir egemenliğin dayatılmasının yanlış olduğunu söylediğinde, Buber'in cevabı "Biz onların yurtlarını gasbetmek istemiyoruz; biz onlarla birlikte yaşamak istiyoruz" olmuştur. (Garaudy 2023: 33).

Gandhi'nin Filistin'in Araplara ait olduğunu ve Yahudilerin barışçıl bir çözüm arayışı içinde olması gerektiğini ifade eden görüşlerine yer verilirken, bu fikrin uygulanmadığını ortaya koyan tarihsel gerçeklikler üzerinden derin bir eleştiri yapılmaktadır. Öyle ki yazara göre bu somut gerçekliğe rağmen Siyonistler, II. Dünya Savaşı'ndaki maruz kaldıkları durumu göz ardı etmişlerdir. Filistin toprakları Yahudilere bölüştürülmüş, Filistin halkı zorla evlerinden ve yurtlarından koparılmıştır. Buna rağmen, mağdur olduğunu en çok dile getiren taraf yine Yahudiler olmuştur. Ancak asıl mağduriyet yaşayanlar Filistinlilerdir. Hak ve özgürlükleri ellerinden alınmış, düşünce ve ifade özgürlükleri kısıtlanmıştır. Filistin'in içinde bulunduğu bu durumu en iyi anlaması gereken bir topluluğun bizzat bu trajedinin birincil müsebbibi olması ise yazara göre büyük bir çelişkidir. Esasen Yahudiler, asli kimliklerini de temel değerlerini de yitirmişlerdir. Vahşet ve güçle başkalarının topraklarını ele geçirerek hak iddia etmekle meşru bir devletten söz edilemez. Bu yolla tüm tarafların razı olacağı bir barışın tesisi de mümkün değildir. Savaş aracılığıyla barış sağlanamaz ve sağlanmamalıdır (Garaudy 2023: 38 vd). Garaudy'nin bu bakış açısı, yalnızca Siyonizm'i anlamak isteyen okurlar için değil; uluslararası ilişkiler, ideolojik yapılanmalar ve modern tarihle ilgilenen herkes için önemli bir referans niteliğindedir. Düşünceleri her ne kadar tartışmalı bulunsa da yazarın bu cesur yaklaşımı, okurları daha fazla sorgulamaya teşvik etmektedir.

Metin, kapsamlı ve titiz bir şekilde incelendiğinde, siyasi Siyonizm'in tarihsel ve ideolojik temellerine ışık tutan eleştirel bir perspektif sunduğu anlaşılmaktadır. (Garaudy 2023: 36-37). Yazar, özellikle Siyonist ideolojinin dinî öğeleri siyasal bir örtü olarak kullanma çabasını detaylı bir şekilde ele almaktadır. Bu bağlamda kitap, dinî argümanların siyasi emellere nasıl alet edildiğini ve bunun sonucunda oluşan

tarihsel ve toplumsal adaletsizlikleri analiz etmektedir. Eserde, Siyonist hareketin temel sloganlarından biri olan “Bu topraklar Yahudilerin tarihî yuvasıdır” savına karşı eleştirel bir yaklaşım sergilenmiş ve bu söylemin Eski Ahit dışında tarihsel bir dayanağının bulunmadığı ifade edilmiştir. Kudüs ve çevresi üzerinde yapılan arkeolojik çalışmaların, Yahudi varlığının iddia edildiği ölçüde geçmişte bu coğrafyada köklü bir yerleşimi doğrulamadığını savunan yazar, Siyonist ideolojinin eleştirel bir çözümlemesini sunmaktadır (Garaudy 2023: 41 vd.). Ayrıca, bölgedeki Filistin halkının sürekli olarak yok sayıldığı ve bu durumun Siyonist yerleşim stratejilerini kolaylaştırdığı görüşü dikkat çekici bir vurgu olarak öne çıkarılmıştır. Kitap, yalnızca İsrail devleti tarafından değil, uluslararası toplum tarafından da Filistin halkının sistematik bir şekilde marjinalize edildiğini belirtmektedir (Garaudy 2023: 62).

Eserde dikkat çeken diğer önemli bir nokta ise Siyonizm’in Yahudi nüfusunu tek tip bir ırk olarak tasavvur etmesi ve buna uygun stratejiler geliştirmesidir. Yahudi olmayan bireylerle evliliğin reddedilmesi gibi uygulamaların eski yasalarla ilişkilendirildiği belirtilmiş; bu bağlamda, ‘dönüş özlemi’ kavramının kullanılmasının Filistin halkının tarihsel ve toplumsal varlığını önemsemeksizin gerçekleştirilmek istenen projelere meşruiyet kazandırma amacı taşıdığı tartışılmıştır (Garaudy 2023: 94-95). Yazar, bu politikaların günümüzdeki sonuçlarını analiz ederek, başlangıçta zulüm gören bir halkın benzer yöntemlerle başka bir halk üzerine zulüm uygulamasını etik açıdan sorgulamaktadır. Kitabın önemli bulgu ve değerlendirmelerinden biri de Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkından mahrum bırakılışıdır. Yazara göre, Filistin’de yaşayan ve bölgenin yerli halkını oluşturan Araplar sığınmacı gibi muamele görürken, işgalci Yahudiler ise mağdur ve masum göçmenler olarak gösterilmektedir. Bu yaklaşım, tarihin en büyük çelişkilerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Öyle ki Birleşmiş Milletler tarafından Filistin topraklarının Yahudi yerleşimcilere tahsis edilmesi sürecinde yaşanan adaletsizliklere değinen yazar, Filistinlilerin evlerinden zorla çıkarıldığını ve bu durumun Yahudi nüfus oranını artırmak amacıyla planlı şekilde gerçekleştirildiğini belirtmektedir. İsrail devleti yasalarının Yahudi kimliğini merkeze almasıyla oluşan ayrımcı yapılar, bu süreçte uluslararası hukukun ve insan haklarının ihlal edilmesine yol açmıştır. Yazarın, Yahudilerin II. Dünya Savaşı sırasında yaşadığı soykırımın siyasi bir araç olarak kullanılmasını eleştirmesi, kitabın ahlâkî olguları değerlendirme kıstaslarına önemli bir katkı sağlamaktadır. Nazi soykırımının etkilerinin başka bir milletin omuzlarına yüklenmesi eleştirilmiş ve bu çerçevede Filistin halkının Siyonist projelerin hedefi haline gelmesinin tarihsel ve ideolojik nedenleri üzerinde durulmuştur. Yazara göre Yahudilerin Holokost’u siyasi istismar olarak kullanmaları hiç etik değildir. Yaşadıkları acıyı ve kayıpları bütün dünyaya bir “borç” olarak yüklemişler, bundan payını en çok alan Arap halkı olmuştur (Garaudy 2023: 175).

20. yüzyılın en etkili siyaset teorisyenlerinden biri olarak anılan Alman kökenli düşünür Hannah Arendt (1906-1975), bu tabloyu “kötülüğün sıradanlığı” (*banality of evil*) tezi çerçevesinde analiz etmeye çalışmıştır. Arendt, bu kavramı Nazi rejiminin Yahudi soykırımı sırasında gerçekleşen hadiseleri tanımlamak amacıyla geliştirmiştir. Ona göre, bu tür eylemler kötülüğün sıradanlaşmasına ve diğer

insanların da benzer biçimde kötülüğü rutin bir olgu olarak algılamalarına yol açmıştır. İnsanlar, bu eylemleri sorgulamak yerine çoğu zaman olağan bir durum olarak kabullenmiş ve görmezden gelmiştir. Bu süreç, nihayetinde kötülüğün toplumsal boyutta normalleşmesine yol açmıştır (Bozbuğa 2024: 279-280).

Siyonistler “Seçilmiş kavim” ve “Vadedilmiş topraklar” argümanlarını siyaset malzemesi haline getirmişler, Tanrı’nın sözünü bu anlamda kendi siyasi ikbal ve ihtirasları için istismar etmişlerdir. Öyle ki seçilmiş bir topluluk varsa dışlanmış bir topluluk da var demektir. Garaudy, insanlığın ortak vicdanını ilgilendiren bu konu, eserde derinlemesine işlenmiş ve yazarın şu ifadesiyle dikkat çekici bir şekilde özetlenmiştir: “Özgürlük, sadece mülkiyetin veya iktidarın el değişmesi demek değildir; geçmişin mağdurlarının günümüzün zalimlerine dönüşmesi de asla özgürlük değildir!” (Garaudy 2023: 109). Bu bağlamda kitap, hem tarihsel hem de ideolojik düzlemde Siyonizm’in politikalarını eleştiren güçlü bir analiz sunmaktadır. Filistin halkını yerinden etmenin ötesinde, onların tarihsel mevcudiyetini reddetme çabasına dikkat çeken eser, Siyonistlerin bölgesel çatışmalara ek olarak bölgesel ve küresel çapta dinî, etnik, kültürel, siyasi ve ekonomik çok boyutlu yeni problemlere neden olduğuna işaret etmektedir.

İsrail devletinin kuruluşundan itibaren izlediği politikaları ve Siyonizm ideolojisinin dünya siyaseti üzerindeki etkilerini ele alan bu eser, ortaya koyduğu tarihsel, politik ve sosyolojik analizlerle dikkate değer bir bakış açısı sunmaktadır. Yazar, kitabında İsrail’in ulusal kimliğini şekillendiren dinî ve ideolojik temelleri sorgulamakta ve bu temellerin tarihsel süreç içerisindeki tezahürlerini ayrıntılı bir şekilde tartışmaktadır. Eserin temelinde, İsrail Devleti’nin Yahudiliği tanımlama biçimi yatmaktadır. Öyle ki Yahudi şeriatı (Halaka) açısından, bir kişinin Yahudi olarak kabul edilmesi için ya bir Yahudi anneden doğmuş olması ya da Yahudiliğe geçiş yapmış olması gerekir. Bu bağlamda, Filistin halkına yönelik gerçekleştirilen toprak ve mülkiyet gaspını, kültürel mirasın yok edilmesini ve bu eylemlerin ardındaki ideolojik meşruiyet arayışlarını analiz etmektedir. Yazar, “çöl masalı” olarak tanımlanan tarihsel anlatı çerçevesinde İsrail’in kendi varlığını meşrulaştırmak için sistematik bir biçimde Filistin topraklarını tahrip ettiğini vurgulamaktadır (Garaudy 2023: 129-130).

Kitap, Siyonizm’in pratik hedeflerini ele alarak bu ideolojinin bir devlet kurmanın ötesinde, daha büyük iddialara sahip küresel bir proje olduğunu tartışmaktadır. Çünkü aslında Yahudiler açısından gerçek anlamda “dönüş”, Kudüs’e fiziki bir göçten ziyade, tüm insanların Tanrı’ya olan manevi dönüşünü ifade etmektedir. Bu bağlamda, verilen temel mesaj da bu dönüşe işaret etmektedir. İsrail Devleti tarafından sunulan çeşitli imkânlara ve cazip koşullara rağmen Yahudi nüfusunun yalnızca %18’lik bir kısmının bu göçe katılım göstermesi dikkat çekicidir. Bunun temel nedenlerinden biri, İsrail’in Yahudiler için en güvensiz yaşam alanı olarak algılanmasıdır. Ayrıca Siyonizm’in temel ilkeleri incelendiğinde, hareketin Yahudiliği sadece bir din olarak tanımlamayı değil, aynı zamanda onu bir millet ve devlet kimliği etrafında şekillendirmeyi amaçladığı görülmektedir (Garaudy 2023: 157).

Yazar, özellikle Siyonist hareketin bir millet yaratma çabasını detaylandırırken, bu ideolojinin Yahudiliği sadece bir din olmanın ötesine taşıyan siyasi amaçlarının bulunduğunu vurgular. Siyonizm'in Filistin halkını maruz bıraktığı hak ihlalleri ve bu ihlallerin dünya barışına potansiyel tehditleri, yazarın görüşlerinin odak noktasıdır. Zira siyasi Siyonizmin asıl hedefi "Büyük İsrail" anlayışıdır. Eserde üzerinde durulan bir diğer mesele ise İsrail Devleti'nin Batılı güçlerle olan stratejik ilişkileridir. Özellikle ABD'nin İsrail'e sağladığı askerî, ekonomik ve diplomatik desteğin yapısal özellikleri detaylı bir şekilde açıklanmaktadır.

Yazar, İsrail'in ABD'den aldığı yardımlar sayesinde bölgedeki askerî üstünlüğünü pekiştirdiğini ve bu yardımlar aracılığıyla dünya siyasetinde daha etkin bir konum elde ettiğini belirtmektedir. Aynı zamanda, Amerika'nın bu destek sayesinde yeni nesil silah teknolojilerini Ortadoğu coğrafyasındaki sınır çatışmaları üzerinden test ettiğine dikkat çekilmektedir. İsrail ve Amerika arasındaki karşılıklı faydaya dayalı bu ilişki, bölgesel dengelerin yeniden şekillenmesinde merkezi bir rol oynamaktadır. Kitabın belki de en çarpıcı tespitlerinden biri, İsrail'in kendi meşruiyetini sağlama çabalarının Batılı emperyal güçlerin geçmişte uyguladığı sömürgeci politikalarla benzerlik gösterdiği (Garaudy 2023: 189 vd.). Bu bağlamda, yazar, İsrail'in Filistin halkına yönelik uygulamalarını Amerika'nın yerli Amerikalılara veya Afrika kökenli insanlara uyguladığı ayrımcı politikalara benzetmektedir. Ayrıca İsrail'in Güney Afrika'daki apartheid rejiminden veya Nazi Almanya'sının politikalardan ilham aldığını öne sürmektedir. Bununla birlikte yazar eserin bir bölümünü antisemitizm meselesine ayırarak önemli bir duruş sergilemektedir. Siyonist İsrail politikalarını eleştirmenin Yahudi karşıtlığı ile ilişkilendirilmemesi gerektiğini ifade ederken Siyonizm politikasına karşı çıkan birçok Yahudi'nin de var olduğunu hatırlatmaktadır. Bu dengeleyici yaklaşım, okuyucuyu bütün bir halkı suçlamadan yapısal sorunları ele almaya davet etmektedir.

Son tahlilde bu kitabın Siyonizm'i ve İsrail-Filistin meselesini derinlemesine incelemek isteyen herkes için önemli bir referans kaynağı olduğu söylenebilir. Kuruluşundan itibaren İsrail'in sergilediği politik tavrın fikri ve siyasi arka planının gerçekçi bir değerlendirmesini yapan kitap, Filistin meselesinin tarihsel kökenlerini anlamak isteyen okurlar için zengin bir kaynak niteliğindedir. Bu yönüyle tarih ve siyasetin yanı sıra sosyoloji ve uluslararası ilişkilere ilgi duyan kesimler için de bir perspektif sunmaktadır. Akademik bir üslupla hazırlanan çalışma, karmaşık sayılabilecek tarihi ve siyasî meseleleri analitik bir yaklaşımla derinlemesine incelemekte; böylece hem sahanın uzmanlarına hem de genel okuyucu kitlesine akıcı bir okuma deneyimi sunmaktadır. Bu bağlamda serinkanlı tespit, tenkit ve değerlendirmeleriyle Garaudy'nin, bu meselelerde bugünün dünyasına insanlık dininden yana tavır alınmasını salık veren bir tür ahlâkî duruş ve toplumsal duyarlılık çağrısında bulunmak istediği söylenebilir. Bugün geline nokta en ciddi sorun, İsrail'in basın yayın organları ve dünya kamuoyunun gözleri önünde bir terör devletine dönüşmüş olmasıdır. Ancak asıl problem ise, bir asır boyunca sessiz kalınan bu zulmün artık sıradanlaşmış, kanıksanmış ve normalleşmiş olmasıdır. Kitap, sıradanlaşan zulmün arka planını ve iç yüzünü tam anlamıyla ortaya koymak suretiyle

toplumda vicdan ve insaf sahibi her bir bireyi bu insanlık sorununun çözümü üzerinde ciddiyletmeyle düşündürmeye davet etmektedir.

Kaynakça

- Aydın, Cemal. (2020). “Garaudy”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 2/463-466. Ankara: TDV Yayınları.
- Akkaya, M., Gürsu, O. (2024). “Gazze soykırımı bağlamında Türkiye’de yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi”. *Burdur İlahiyat Dergisi* (Gazze), 95-105. <https://doi.org/10.59932/burdurilahiyat.1576500>.
- Arı, Y. (2023) “Bir insanlık suçu ve soykırım trajedisi: İsrail’in Filistinlilere uyguladığı devlet terörü nedeniyle yargılanması gerektiğine dair bir değerlendirme”. *Darulhadis İslami Araştırmalar Dergisi*, 5, 22-44. <https://doi.org/10.61216/darulhadisdergisi.1392165>.
- Arı, Y. (2024). “Gölgede kalan yıkım: İsrail’in devlet destekli terörü ve soykırım trajedisi tarihi”. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 11(2), 639-665. <https://doi.org/10.51702/esoguifd.1491769>.
- Bozbuğa, H. N. (2025). “Kötülüğün sıradanlaşması: Gazze soykırımı örneği”. *Diyanet İlmî Dergi*, 61(1), 275-296. <https://doi.org/10.61304/did.1578346>.
- Çetin, E. (2024). “Roger Garaudy’nin bakış açısıyla Filistin meselesi: Varoluşsal bir tahlil”. *Burdur İlahiyat Dergisi* (Gazze), 131-140. <https://doi.org/10.59932/burdurilahiyat.1557913>.
- Garaudy, R. (2023). *İsrail sorunu: Siyasi Siyonizm*. çev. Cemal Aydın. İstanbul: Tımas Yayınları.
- Gürsu, O. (2024). Kötülüğün sıradanlaştırılması: Gazze soykırımı bağlamında psikolojik bir analiz. *Burdur İlahiyat Dergisi*, 8, 130-149. <https://doi.org/10.59932/burdurilahiyat.1576500>.
- Toprak, B. (2023). İsrail’e dönüş miti bağlamında kutsal metnin araçsallaştırılması. *Artuklu Akademi*, 10(2), 159-181. <https://doi.org/10.34247/artukluakademi.1343869>.
- Uygun, A. (2025). “Yahudi kutsal kitabı Tanah’ta çocuğa şiddet: Günümüz İsrail-Filistin çatışmalarındaki yansımaları”. *Türkiye İlahiyat Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 125-150. <https://doi.org/10.32711/tiad.1600633>.